

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REGISTRACIJOS
MOKESČIO ĮSTATYMO NR. XIII-2690 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 13 IR 14 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ
DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TOLIAU VISI KARTU– PROJEKTAI)
(TAP NR. TAP-21-1244(2), TAP-21-1243 (2), TAP-21-1242(2)) (TAIS NR. 21-27657(4), 21-29103(3), 21-
27656(4))**

2021-10-11 Nr. NV-2476

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – siekiama ekonominėmis priemonėmis skatinti motorinių transporto priemonių (M1 ir N1 klasė) (toliau – TP) valdytojus rinktis mažiau taršias TP, atkreipti dėmesį į TP sukliamą poveikį aplinkai bei klimato kaitai, sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį.

3. Dabartinė situacija:

- Dabar galiojančiu Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymu nustatyta, kad mokestis mokamas pirmą kartą registruojant TP ir keičiantis TP valdytojui. Mokestį moka tų TP valdytojai, kurių TP CO₂ išmetimai viršija 130 g/km. Mokesčio tarifai keičiasi kas 10 g/km išmetamo CO₂ g/km. Dyzelinu varomoms TP nustatyti mokesčio tarifai yra du kartus didesni už benzinu varomoms TP nustatytus mokesčio tarifus. Dujomis varomoms TP nustatyti mokesčio tarifai yra 10 procentų mažesni už benzinu varomoms TP nustatytus mokesčio tarifus;
- Mokesčio lengvatos:
 - Mokesčio nemoka: TP, kurių CO₂ išmetimai neviršija 130 g/km, valdytojai. Mokesčio išimtis taikoma istorinių TP valdytojams; TP, pritaikytų neįgaliųjų vežimėliui su nurodytu specialios paskirties kodu „SH“, valdytojai arba TP, su rankiniu valdymu ir nurodytu specialios paskirties kodu „SV“, valdytojai;
- Mokesčio ir surenkamų lėšų dydžiai: minimalus mokamas mokestis – 13,5 eurų; maksimalus mokamas mokestis – 540 eurų; per mėnesį vidutiniškai sumokama apie 2,5 mln. eurų į valstybės biudžetą;
- Mokesčio įskaitymas: visos lėšos įskaitytos į valstybės biudžetą. Alternatyviųjų degalų įstatymo 30 straipsnyje, tarp kitų tame įstatyme nurodytų Darnaus judumo fondo įplaukų šaltinių, numatytos ir motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio lėšos, kurios gali būti naudojamos Darnaus judumo programos priemonėms finansuoti;
- Pagal galiojančią Alternatyviųjų degalų įstatymą, Darnaus judumo fondą administruoja Vyriausybės įgaliota institucija.

4. Projekto esmė:

Mokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas:

- Transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektu **keičiamas TP apmokestinimo principas**. Numatoma, kad mokestį mokės M₁ ir N₁ klasės TP valdytojai tik pirmą kartą Lietuvoje registruodami TP (toliau – registracijos mokestis) ir kasmet TP valdytojo mokestį už Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre (toliau – KTPR) įregistruotas ir turinčias leidimą dalyvauti viešajame eisme TP (toliau – valdytojo mokestis). Mokestis nustatomas tik M₁ ir N₁ klasės TP, nes šios klasės TP tarša CO₂ sudaro didesnę dalį visos taršos, kuria teršia transporto sektorius. Kitų klasių TP jau yra apmokestintos kitais mokesčiais (vinjetės, mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių). Taip pat paliekama galimybė visoms TP mokėti valdytojo mokestį už laikotarpį, kuris nustatomas pagal transporto priemonės dalyvavimą eisme (t. y. TP turi galiojančią techninės apžiūros rezultatų kortelę ir privalomąjį vairuotojo civilinės atsakomybės (automobilio)

draudimą). Valdytojo mokestis bus mokamas tik už tiek dienų, kiek dienų TP turėjo leidimą dalyvauti eisme;

- Pirmaisiais mokesčio įsigaliojimo metais, valdytojo mokestį mokės tų TP valdytojai, kurių CO₂ išmetimai viršija 130 g/km. Šis mokesčio taikymo slenkstis kasmet mažės 10 g/km iki kol pasieks 100 g/km CO₂ (nuo 2026 m.). Mokesčio dydis apskaičiuojamas mokesčio tarifą dauginant iš TP išmetamo CO₂ g/km kiekio, taršos koeficiento ir mokesčio tarifo indeksavimo koeficiento, kuris numatytas siekiant indeksuoti mokesčio tarifus pagal infliaciją, padalinus iš mokestinio laikotarpio dienų skaičiaus ir padauginus iš leidimo dalyvauti viešajame eisme mokestiniu laikotarpiu dienų skaičiaus. CO₂ kriterijus pasirinktas kaip parametras, kuris tiesiogiai įvertina TP poveikį visuotiniam atšilimui, ŠESD emisijos mažinimo požiūriu;
- Mokesčio tarifų dydis pagal siūlomą TP apmokestinimo modelį priklausys nuo išmetamo CO₂ kiekio:
 - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis intervale 131-160 CO₂ g/km (nuo 2024 m. – 121-160 g/km; nuo 2025 m. – 111-160 g/km; nuo 2026 m. 101-160 g/km), taikomas 1,10 Eur/g mokesčio tarifas registruojant TP pirmą kartą ir 0,28 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
 - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 161-200 CO₂ g/km, taikomas 1,50 Eur/g mokesčio tarifas registruojant TP pirmą kartą ir 0,38 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
 - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 201-250 CO₂ g/km, taikomas 2,20 Eur/g mokesčio tarifas registruojant TP pirmą kartą ir 0,55 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
 - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 251 ir daugiau CO₂ g/km, taikomas 3,00 Eur/g mokesčio tarifas registruojant TP pirmą kartą ir 0,75 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
- Siekiant tarifus susieti su daromu poveikiu sveikatai pasirinktas degalų rūšies ir išmetamųjų teršalų Euro standarto kriterijus (pagrįstas skirtingu dyzelino, benzino ir dujų taršos pobūdžiu ir dydžiu, kai išmetamųjų teršalų standartas skirtas įvertinti TP taršos kontrolės sistemų veiksmingumą). Taršos koeficiento dydis priklauso nuo TP naudojamos degalų rūšies ir TP Euro standarto (jei TP neturi duomenų apie Euro standartą, vertinami TP pagaminimo metai, modelio metai arba pateikimo į ES rinką data):

Euro standartas	Koeficientas pagal Euro standartą ir degalų rūšį			Metų atitikmuo (imtina)
	Dyzelinas	Benzinas	Dujos	
6 ar naujesnis	1,7	0,9	0,8	Nuo 2015
5	2	1	0,9	2011-2014
3, 4	2,3	1,1	1	2001-2010
1, 2	2,5	1,4	1,3	2000 ir ankstesni metai

- Koeficientų vertės ir jų taikymo slenksčiai pagal Euro standartus nustatyti atsižvelgiant į TP išmetamą teršalų kiekį realiomis važiavimo sąlygomis. Taršos koeficientų intervalai pagal išmetamųjų teršalų Euro standartus grupuojami atsižvelgiant į didžiausią taršos sumažėjimo pažangą (taršiausiai grupei priskiriami Euro 1, Euro 2 ir senesnės TP);
- Siekiant suteikti gyventojams daugiau laiko priimti sprendimą atsisakyti taršios TP ir prisitaikyti prie naujo taršos mokesčio modelio, **iki 2024 m. gruodžio 31 d. numatyta 50 procentų valdytojo mokesčio lengvata** (taikoma tik vienai valdomai TP). **Nuo registracijos ir valdytojo mokesčio atleidžiami** valdytojai, kurių TP pritaikytos neįgaliesiems (TP su specialiosios paskirties kodais „SH“ ir „SV“). Taip pat taršos mokestis netaikomas TP, kurių valdytojai naudojami privilegijomis ir imunitetais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus įstatymus ir yra akredituoti Lietuvos Respublikoje. Atsižvelgiant į socialinius aspektus, numatytos valdytojo mokesčio 50 procentų lengvatos 64 metų amžiaus ir vyresniems asmenims (lengvatos galiojimas baigsis 2029 m. gruodžio 31 d.) ir vienam gausios šeimos nariui ar prižiūrintiems vaiką su negalia (turintiems šeimos kortelę). Šios lengvatos taikomos tik vienai valdytojo transporto priemonei, kurios apskaičiuotas valdytojo mokestis yra didžiausias;
- **Registracijos mokestis netaikomas istorinėms TP ir sportinėms TP**, kurios turi Lietuvos automobilių sporto federacijos išduotą sportinio automobilio pasą ir jų duomenų šaltiniuose nurodytas specialiosios paskirties kodas „SZ“. Istorinės ir sportinės TP atleidžiamos nuo registracijos mokesčio, skatinant Lietuvos istorinio paveldo išsaugojimo veiklą ir sudarant sąlygas automobilių sporto funkcionavimui. Istorinių TP Lietuvoje yra tik apie 3000. **Minėtos TP neatleidžiamos nuo valdytojo mokesčio**, nes jos nėra skirtos dalyvauti viešajame eisme. Didžioji dalis istorinių ir

sportinių TP eisme dalyvauja tik epizodiškai, todėl šių TP valdytojai mokės valdytojo mokestį tik už laikotarpį kai TP apdrausta (dažniausiai tai būna 1 mėn. laikotarpis) ir dalyvaują renginyje ar varžybose;

- **Mokėtino mokesčio dydžiai ir surenkamų lėšų prognozė:**

- Minimalus mokesčio dydis pirmą kartą registruojant TP – 115 eurų; mažiausia metinė TP valdytojo mokesčio suma – 29 eurų. Maksimalus mokesčio dydis nenustatomas (mokama už kiekvieną išmestą CO₂ g/km);
- Skaičiuojama, kad vidutinis mokesčio dydis už TP pirmą registraciją sudarys 250 eurų, o TP valdytojo mokestis – 134 eurų per metus;
- Pagal kelių pastarųjų metų KTPR duomenis, numatoma, kad įsigaliojus projektui, atitinkamai 31% ir 25% valdytojų nemokės pirmosios registracijos ir valdytojo mokesčio;
- Didžiosios dalies pirmą kartą įregistruojamų (30%) ir jau įregistruotų TP (35%) išmetamas CO₂ kiekis patenka į 161-200 g/km intervalą. Į šį intervalą patenkančių automobilių valdytojai mokėtų nuo 158 eurų iki 750 eurų pirmosios registracijos mokestį ir nuo 40 eurų per metus iki 188 eurų per metus valdytojo mokestį;
- Į 131-160 g/km CO₂ emisijos intervalą patenka 26% pirmą kartą registruotų TP (mokesčio intervalas – 130-440 eurų) ir 22% įregistruotų TP (mokesčio intervalas – 32-110 eurų per metus);
- TP valdytojai, kurių TP patenka į 201-250 g/km CO₂ intervalą, mokėtų 398-1375 eurų pirmosios registracijos mokestį ir 99-343 eurų per metus valdytojo mokestį. Šio intervalo TP sudaro 10% pirmą kartą registruotų TP dalį ir 12% įregistruotų TP dalį;
- Tik 3% įregistruotų TP išmeta daugiau kaip 250 g/km CO₂ (250 g/km išmetančios TP kasmet mokėtų nuo 124 eurų iki 344 eurų, atsižvelgiant į degalų rūšį ir Euro standartą), o 300 g/km CO₂ emisija viršija 0,4 % automobilių (t. y. kasmetinis mokestis viršytų 561 eurų taršios Euro 1 dyzelinu varomos TP atveju);
- Priėmus projektus papildomos pajamos į valstybės biudžetą galėtų siekti iki 220 mln. eurų per metus (pasibaigus pereinamajam lengvatų galiojimo laikotarpiui, t. y. 2026 metais nustojus galioti įstatymo projekte numatytoms lengvatoms). Planuojamos vidutinės įplaukos į valstybės biudžetą sudarytų apie 170 mln. eurų kasmet (apie 30 mln. eurų iš registracijos mokesčio ir apie 140 mln. eurų iš valdytojo mokesčio). Aplinkos ministerija prognozuoja, kad per 2023-2030 m. bus surinkta apie 1 mlrd. eurų pajamų iš šių mokesčių;
- Sumokėto mokesčio lėšos įskaitomos į valstybės biudžetą ir naudojamos Darnaus judumo fondo lėšomis numatytoms priemonėms finansuoti. Į Darnaus judumo fondą pervestos lėšos būtų skiriamos miestų darnaus judumo plano priemonių finansavimui, alternatyviaisiais degalais varomų TP naudojimo skatinimui, alternatyviųjų degalų ir transporto infrastruktūros kūrimui ir plėtrai, vidaus degimo varikliais varomų TP ribojimo miestuose įrengimui, vidaus degimo varikliais varomų TP perdarymui į alternatyviaisiais degalais varomas TP, aplinkos oro taršos mažinimui, visuomenės informavimo, švietimo priemonių įgyvendinimo ir priemonių, susijusių su darnaus judumo plėtra, finansavimui;
- Darnaus judumo fondo lėšos skiriamos savivaldybių darnaus judumo priemonių įgyvendinimui ir paskirstomos savivaldybėms proporcingai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną savivaldybėse deklaravusių gyvenamąją vietą gyventojų skaičiui;
- Alternatyviųjų degalų įstatymo projekte numatoma, kad Darnaus judumo fondą administruoja Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Derinimas:

- Pastabų neturėjo Žemės ūkio ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Užsienio reikalų ministerija. Atsižvelgta į Finansų ministerijos teiktas pastabas;
- Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies pateikiami derinimo pažymoje;
- Projektų pagrindinės nuostatos viešai pristatytos visuomenei 2021m. liepos 14 d. organizuotoje spaudos konferencijoje;
- Projektai patikslinti (derinta darbo tvarka) atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. rugsėjo 28 d. išvadoje Nr. NV-2339 pateiktas pastabas.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas parengtas įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 6.1.2 veiksmo nuostatas, kurios numato parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina projektus aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymų projektų teikime ir derinimo pažymoje skiriasi informacija dėl (ne)atsižvelgimo į suinteresuotų institucijų teiktas pastabas ir pasiūlymus, todėl ši informacija turėtų būti patikslinta. Taip pat prašytume įvertinti ar neturėtų būti patikslinta Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 pakeitimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodoma motorinėms transporto priemonėms taikomo mokesčio apskaičiavimo formulė.

Teikiamas teisės aktų paketas įtrauktas į Seimo III (rudens) sesijos darbų programą.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt